

คุณและโทษจากของเล่นเด็ก

ดร.อนามัย สิงหะพันธุ์

ส่งเสียงเชียร์ไปด้วย..... ก้านกล้วยและวงล้อไม้ไผ่เป็นของเล่นง่าย ๆ สำหรับเด็กในชนบท โดยทั่วไป เมื่อพูดถึง “ของเล่น” ทุกคนจะคิดถึงวัสดุหรือสิ่งของที่ทำขึ้นเพื่อความสนุกหรือผ่อนคลาย แต่ในสมัยที่วิทยาการและเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างทุกวันนี้ ของเล่นเด็กหมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีการออกแบบและทำขึ้นเพื่อให้เยาวชนหรือผู้ที่มีอายุไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์

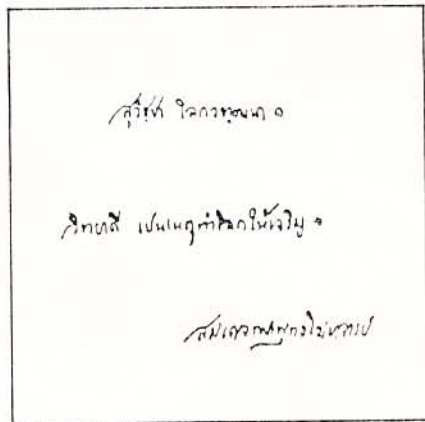
จากคำที่กล่าวสืบเนื่องนับมาเป็นเวลานานแล้ว..... เช่นว่า .....

“.....อันชนกชนนีนี้รักเจ้า เทียมเทียบเท่าชีวิตก็ได้.....” บ้าง

“ลูกบังเกิดเกล้า.....” บ้าง
และอื่น ๆ

ย่อมแสดงให้เห็นว่า พ่อ-แม่นั้นรักลูกมากเพียงใด เมื่อรักมากก็พยายามสรรหาและบันดาลความสุขสารพัดที่พึงมีพึงหาได้มาให้กับลูก ๆ รวมทั้งหลาน/เหลน หรือแม้แต่เด็กที่รับมาอยู่ในความอุปการะดูแล แต่สิ่งหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ในปัจจัยของความรัก/ความเอ็นดูนั้นก็คือ “ของเล่น”

สิ่งใดก็ตามที่คุณเอ็นดู ย่อมมีโทษมหันต์ ดังนั้น การหาของเล่นให้แก่บุตร-หลาน และเด็กในปกครอง ควรจะคำนึงถึงคุณและโทษที่เกิดแก่เด็ก อันเป็นที่รักของเราด้วย ก่อนที่จะพูดถึง คุณ-โทษ “ของเล่นสำหรับเด็ก” หรือ “ของเล่นเด็กเล่น” ว่ามีอะไรบ้างนั้น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือผู้ปกครอง ควรจะได้ทราบเกร็ดความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นการปูพื้นประกอบการพิจารณาเลือกสรรของเล่นที่จะให้เป็นของขวัญ/ของกำนัล สำหรับเด็กด้วย ดังนี้

.....ฮึ้ย กับ กับ กับ ...ๆ ...ๆ

เสียงแจ้ว ๆ ขานรับกันเป็นทอด ๆ คละ-คล้ากับเสียงหัวเราะของกลุ่มเด็กชายหญิงดังลั่น เล็บกับเสียงตบจากที่หลุดห้อยไหวตัวด้วยแรงเมกระทบกับไม้ชายคา ทำให้หวนคิดถึงความสนุกสนานในวัยเด็กเมื่อ 40 ปีก่อนโน้น แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานแล้ว แต่ดูช่างไม่แตกต่างอะไรกับกลุ่มเด็กบนเนินดินซึ่งโลดแล่นตามเจ้าเด็กหัวจุกที่วิ่งเหยาะๆ นำหน้า ทำท่าคล้าย ๆ กับคนขี่ม้า โดยสมมติว่าก้านกล้วยที่มีมือถือวางทาบอยู่หว่างขา เล็กแกรนทั้งสองนั้น เป็นม้า..... เบื้องหลังเจ้าเด็กผมจุก มีเด็กชายอีกคนวิ่งตามในมือถือก่อนไม้ตวงล้อกลม ๆ ทำด้วยไม้ไผ่ ทั้งคนขี่ม้าสมมติและคนตวงล้อที่ประคองด้วยความตั้งใจให้ล้อแล่นเลื่อนไปโดยไม่ให้ล้มนั่น ดูจะเป็นตัวเอกของกลุ่มเด็กอีก 4-5 คนที่วิ่งตามพลาง

เล่น ซึ่งความจริงแล้วคำว่า “เล่น” จะมีความหมายบ่งเน้นถึงอะไรก็ได้ที่ทำให้เกิดความสุขหรือผ่อนคลาย ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และมักจะไม่คำนึงถึงหรือละเลยเกี่ยวกับความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัย เมื่อวิทยาการก้าวหน้าขึ้นหรือพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดสิ่งประดิษฐ์มากมายหลายชนิดที่ของที่เป็นสิ่งอุปโลก-บริโลก รวมทั้งของเล่นเด็กด้วย

1. วัสดุ

วัสดุทุกชนิดที่ใช้ทำของเล่นต้องเป็นวัสดุใหม่ หรือเป็นเศษวัสดุใหม่ที่ได้จากกระบวนการทำผลิตภัณฑ์อื่นโดยไม่เคยใช้งานมาก่อน เช่น เศษพลาสติกจากการทำชิ้นงาน เศษเส้นใยสิ่งทอ เศษผ้า และต้องปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่เป็นอันตราย หรือสิ่งอื่นใดในปริมาณที่อาจ

เป็นอันตรายต่อสุขภาพ วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้เป็นวัตถุติดไฟนั้นอาจจะเป็นพลาสติก ไม้ แก้ว วัสดุยึดใส่ สิ่งทอ เชื้อเพลิง ฯลฯ โดยมีส่วนประกอบอื่นอยู่ด้วย เช่น สารเคลือบ วัสดุติดเขียน สี ดินปืน และอื่น ๆ

วัสดุที่ใช้เป็นองค์ประกอบในการทำของเล่นเด็กจะเป็นอะโรนันขึ้นอยู่กับผู้ผลิต แต่จะต้องมีคุณสมบัติและลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 พลาสติก

1.1.1 ต้องทำจากเรซินที่ไม่เคยใช้งานมาก่อน หรือทำจากเศษพลาสติกที่เหลือจากการทำชิ้นงานอื่นโดยไม่เคยใช้งานมาก่อน และปราศจากสารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ที่เป็นอันตราย หรือสิ่งอื่นใดในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

1.1.2 วัตถุเจือปน เช่น ผงสี ตัวคงสภาพ ที่ใช้ผสมเพื่อประโยชน์ในการทำ ต้องไม่มาจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือทำให้เกิดผลเสียต่อการใช้งาน

1.2 ไม้

1.2.1 ต้องปราศจากรา หรือรอยที่เกิดจากการทำลายของปลวก หรือแมลงอื่น ๆ

1.2.2 ต้องไม่อบหรืออัดด้วยสารรักษาเนื้อไม้ที่อาจเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

1.3 แก้ว

1.3.1 ของเล่นสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ต้องไม่ใช่แก้ว ยกเว้นลูกแก้วในของเล่นที่เขย่าให้เกิดเสียง

1.3.2 ให้ใช้แก้วทำของเล่นสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปได้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการใช้งาน เช่น ถังกรองส้อมทางไกล และต้องหนาไม่น้อยกว่า 2 มิลลิเมตร

1.4 วัสดุยึดใส่

1.4.1 ต้องปราศจากเศษวัสดุหรือชิ้นวัตถุใด ๆ ที่แข็ง แหวม คม หรืออื่น ๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก

1.4.2 ต้องไม่มีรา แมลง ขึ้นส่วนของแมลง มูลสัตว์ หรือตัวอ่อนของแมลง

1.4.3 วัสดุยึดใส่ที่มีลักษณะเป็นเม็ด (granule) ต้องมีขนาดไม่เกิน 3 มิลลิเมตรและต้องหุ้มห่อ 2 ชั้นก่อนทำเป็นของเล่น

1.5 สิ่งทอ

ต้องเป็นชนิดที่ไม่ติดไฟง่าย ซึ่งเมื่อทดสอบตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรฐานวิธีทดสอบ

และวิเคราะห์แล้ว เปลวไฟที่เกิดขึ้นต้องดับได้เอง ภายในเวลา 5 วินาที หรือบริเวณที่เกิดการลุกไหม้ในช่วงเวลา 5 วินาที ต้องมีความยาวน้อยกว่า 100 มิลลิเมตร

1.6 เชื้อเพลิง

เป็นส่วนประกอบที่มีในของเล่นบางชนิดเพื่อให้เคลื่อนไหว/เคลื่อนที่ได้ เชื้อเพลิงอาจจะเป็นของแข็งหรือของเหลวที่ใช้ร่วมกับของเล่น และอาจจะอยู่ภายในของเล่น หรือแยกอยู่ต่างหากก็ได้

นอกจากนี้ ยังมีข้อห้ามหรือข้อกำหนดไม่ให้ใช้วัสดุบางอย่างที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยมาใช้ในการทำของเล่นเด็ก ตัวอย่างเช่น

ก. สารที่มีการขยายตัวเพิ่มขนาดมากผิดปกติเมื่อถูกน้ำ เช่น โซเดียมโพลีอะคริเลต

ข. วัสดุไวไฟ เช่น

- เซลลูลอยด์ (เซลลูโลสไนเตรต) หรือ

วัสดุอื่นที่มีสมบัติการติดไฟเหมือนเซลลูลอยด์ ยกเว้นสิ่งที่เป็นส่วนประกอบในสี และวารินิช

- วัสดุที่ผิวหน้าจะลุกเป็นไฟวาบ (flash effect) ถ้านำเข้าไปถึงเปลวไฟ

- ก๊าซที่ติดไฟได้ (flammable gas)

- สารที่รวมตัวกับสารอื่นแล้วเกิดเป็นสารใหม่ที่ติดไฟได้

- สารที่เกิดความร้อนหรือติดไฟได้เองในบรรยากาศที่อุณหภูมิห้องโดยไม่ต้องได้รับพลังงานใด ๆ

- สารที่ถูกน้ำหรือความชื้นในอากาศ แล้วเกิดก๊าซที่ติดไฟได้ เช่น สารประกอบโลหะคาร์ไบด์

2. ลักษณะทั่วไป

ในการเลือกซื้อของเล่นเด็ก ไม่ว่าจะซื้อของถูกหรือแพง แต่เมื่อเสียเงินแล้ว ควรจะเลือกซื้อโดยพิจารณาถึงลักษณะทั่วไปของของเล่นเด็กดังต่อไปนี้

2.1 พื้นผิว

ต้องสะอาดและไม่มียารักษาหรือข้อบกพร่องใด ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดบาดแผลหรือเป็นอันตรายต่อเด็ก

2.2 ขอบที่จับหรือสัมผัสได้

สำหรับของเล่นที่มีขอบที่จับหรือสัมผัสได้ง่าย ต้องมีลักษณะที่ปลอดภัยหรือเกิดอันตรายจากการเล่นน้อยที่สุด

- ขอบของส่วนที่เป็นแก้ว ต้องมน ไม่มีคม หรือต้องเคลือบด้วยสาร (เช่น พลาสติก) ป้องกันความคมไว้

- ขอบของส่วนที่เป็นโลหะแผ่น ต้องไม่มีคม หรือต้องงอ-โค้งหรือม้วน หรือต้องเคลือบด้วยสาร (เช่น พลาสติก) ป้องกันความคมไว้

- ขอบของส่วนที่เป็นวัสดุอื่น เช่น พลาสติก โลหะ ไม้ ต้องปราศจากสิ่งบดขยี้ (เช่น ครีบ เส้น รอยฉีกขาด) ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก

- ไม่ควรมีหรือให้ของเล่นที่มีคมกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 4 ปี

- สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ของเล่นที่มีรู และเป็นของเล่นที่ทำด้วยวัสดุแข็งบาง เช่น โลหะแผ่น และวัสดุอื่น ๆ ที่มีความหนาน้อยกว่า 1.6 มิลลิเมตร และมีความลึกของรู 10 มิลลิเมตร หรือมากกว่านั้น ต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรูน้อยกว่า 5 มิลลิเมตร หรือมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรูเกิน 12 มิลลิเมตร และขอบต้องไม่มีคม หรือต้องเคลือบด้วยสารป้องกันความคมไว้

2.3 ตัวยึด

ของเล่นเด็กบางชนิดจะประกอบด้วยชิ้นส่วนหลาย ๆ ชิ้น ซึ่งจะต้องยึดติดกัน ตัวยึดให้ชิ้นส่วนติดกันเป็นรูปร่างต่าง ๆ นั้น ต้องปราศจากสิ่งบดขยี้ (เช่น เส้น) ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ส่วนหัวของตัวยึดที่ออกแบบให้ฝังจมในเนื้อวัสดุ ต้องไม่มีส่วนใดยื่นออกเหนือพื้นผิวของของเล่น และส่วนปลายของตัวยึด เช่น หมุดเกลียว ตะปู และอื่น ๆ ที่ใช้ทำของเล่น ต้องไม่เป็นส่วนที่จับหรือสัมผัสได้ง่าย

2.4 ปลายยื่น

ในของเล่นเด็กที่จับ หรือสัมผัสได้ง่าย ปลายยื่นต้องไม่แหลมหรือมีคม ต้องมีสารเคลือบ เช่น มีพลาสติกหุ้มไว้เพื่อป้องกันความคม สำหรับปลายยื่นที่เป็นเส้นลวดเพื่อให้เด็กจับงอได้ในเวลาเล่น จะต้องม้วนหรือพันให้เรียบร้อย และไม่หักง่าย

ของเล่นที่จำเป็นต้องมีปลาย ยื่นที่แหลมหรือมีความคมนั้นไม่ควรจะซื้อให้ กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี

นอกจากข้อควรพิจารณาในการซื้อข้างต้น แล้ว ควรจะดูว่าของเล่นนั้นมีกลไกในการขับเคลื่อน เช่น เฟือง สายพาน หรือไม้ ถ้ามีจะต้องไม่อยู่ในบริเวณที่จับหรือสัมผัสได้ง่าย อยู่ในที่ที่ปลอดภัย มีความแข็งแรงต่อการตกกระแทก ไม่หลุดง่าย และถ้าจำเป็นต้องใช้ลานและมีการหมุนคลาย ลานขณะเล่น ส่วนที่เป็นกุญแจ ควรอยู่ห่างจาก ตัวของของเล่น ประมาณ 2-12 มิลลิเมตร

สำหรับเด็กอายุ น้อยกว่า 3 ปี เชือก ลวด หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในการทำให้เคลื่อนไหว ควรมีขนาดประมาณ 1.5 มิลลิเมตร และมีการ กลับคืนตัวไม่แรงเกินไป เพราะจะทำให้เกิด อันตรายต่ออวัยวะของเด็ก เช่น นิ้วมือ แขน ขา ตา หรือใบหน้าของเด็กได้

ของเล่นเด็กบางอย่าง อาจมีส่วนที่เป็น สปริงประกอบอยู่ด้วย ควรจะดูความมั่นคง แข็งแรง และการกลับคืนตัว เพื่อความปลอดภัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ของเล่นที่มีเชือก ด้าย หรือวัสดุอื่นสำหรับลากหรือดึงให้เคลื่อนที่ จะต้องไม่มีคม ถ้าเชือก ด้าย หรือวัสดุอื่นที่มี อยู่ในของเล่นเพื่อใช้สำหรับคล้องคอ ของเล่น ชนิดนั้นไม่ควรให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี เล่น

ของเล่นที่ใช้ครอบศีรษะ ปิดปากหรือจมูก และทำจากวัสดุที่อากาศผ่านไม่ได้ ควรจะเลือก วัสดุที่เป็นพลาสติกอ่อน มีช่องให้อากาศผ่าน เพื่อให้เด็กหายใจได้สะดวก ถ้าเป็นของเล่นที่มี เสียง ควรเลือกชนิดที่มีเสียงแบบไม่ต่อเนื่อง และมีการให้เสียงได้แต่ละครั้งไม่เกิน 1 วินาที และมีระดับเสียงไม่เกิน 105 และ 110 เดซิเบลเอ (dBA) สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 18 เดือนและสูงกว่า 18 เดือน ตามลำดับ ถ้าของเล่นนั้นเป็นชนิดที่มีเสียงต่อเนื่องมากกว่า 1 วินาที จะต้องมียกระดับ เสียงไม่เกิน 75 และ 85 dBA สำหรับเด็กอายุ ต่ำกว่า 18 เดือน และสูงกว่า 18 เดือน ตามลำดับ

นอกจากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้- ปกครองควรจะมีสิทธิขั้นเรื่องการติดไฟของวัสดุ ที่ใช้ทำของเล่น เช่น ของเล่นที่เป็นหน้ากาก เครา-หวาด-หรือผมปลอม หรือของเล่นที่มี ผิวนอกเป็นขนฟู โดยเลือกวัสดุที่ไม่ติดไฟง่าย

ของเล่นเด็ก ตามความเข้าใจแต่เดิมที่ หมายถึงสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อความสนุกหรือผ่อนคลาย นั้น ปัจจุบันนี้ความหมายได้ขยายขอบเขตกว้าง ขึ้น ซึ่งหมายรวมถึงสิ่งที่จะช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนา/ เสริมสร้างความเจริญทางสมอง-สติปัญญา ตลอดจน ส่งเสริมการเรียนรู้ตามวัยของเด็กด้วย แม้แต่ รูปแบบ ลักษณะและชนิดของของเล่นเด็กเอง ก็มีการพัฒนา ดังจะเห็นได้จาก การเปลี่ยนแปลง จากการใช้วัสดุง่าย ๆ เช่น ก้านกล้วย ไม้ไผ่ผูก ด้ายเชือกให้เป็นวงกลม ทำเป็นของเล่น ตาม ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น อีกทั้งในยุคปัจจุบัน นี้พ่อแม่/ผู้ปกครองเองก็นิยมซื้อหาของเล่นให้ แก่เด็กมากขึ้น

ของเล่นที่ผลิตจำหน่ายในประเทศไทยใน ขณะนี้ อาจจำแนกตามวัตถุประสงค์หลักที่ใช้ผลิตได้ เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ของเล่นเด็กที่ทำด้วยพลาสติก และ โลหะ วัสดุที่ใช้อาจเป็นพลาสติกล้วน หรือโลหะ ล้วน หรือพลาสติกประกอบโลหะก็ได้ ซึ่งมี ทั้งชนิดใช้และไม่ใช้เครื่องกลไก วัตถุประสงค์ ที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ เม็ดพลาสติก (ประเภท โพลิสไตรีน, โพลีเอทิลีน, โพลีโพรพิลีน) และ โลหะ ของเล่นประเภทนี้ ได้แก่ รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน ลูกบอลล์ หุ่นยนต์ ดาบ ปืน วอลว เครื่องบิน ลูกบอลล์ หุ่นยนต์ ดาบ ปืน วอลว
2. ของเล่นเด็กที่ทำด้วยผ้า วัตถุประสงค์ที่ใช้ ในการผลิต คือ นุ่น และใยสังเคราะห์ ได้แก่ ตุ๊กตาผ้า ตุ๊กตาขนสัตว์ และตุ๊กตารูปสัตว์ชนิด ต่าง ๆ
3. ของเล่นเด็กที่ทำด้วยไม้ วัตถุประสงค์ที่ใช้ ในการผลิต มักจะใช้ไม้ยางพารา ซึ่งมีราคาถูก และหาได้ภายในประเทศ ของเล่นชนิดนี้ ได้แก่ ของเล่นหรืออุปกรณ์เพื่อการศึกษา ของเล่นเพื่อ ฝึกความจำในการถอดเป็นชิ้น-แกะ และประกอบ ใหม่ได้ และของเล่นที่ทำเป็นรูปสัตว์ รถม้า รถไฟ เกรียน หรือรถลาก

ของเล่นดังกล่าวทั้ง 3 ประเภทข้างต้น นอกจากวัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตแล้ว ยังมีองค์- ประกอบอื่น เช่น สารเคลือบ วัสดุชนิดเขียน สี ดินปั้น ฯลฯ

- สารเคลือบ ได้แก่ สี วาร์นิช แลกเกอร์ โลหะ และอื่น ๆ

- วัสดุชนิดเขียน ได้แก่ สีดินสอดดำ สีดิน- สดสี หมึกปากกา ลูกกลิ้ง สีเทียน ชอล์ก

- สี ได้แก่ สีน้ำมันและสีน้ำทุกชนิดที่เป็น ของเล่น หรือเป็นชิ้นส่วนของของเล่น

- ดินปั้น ได้แก่ ดินน้ำมัน และดินอื่นที่ใช้ สำหรับปั้น

อาจกล่าวได้ว่า ของเล่นเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาได้เหมาะสมกับวัย และเป็นของคู่กับเด็กมาทุกยุคทุกสมัย เป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปว่า ของเล่นเด็ก นอกจากจะช่วยเสริม สร้างและพัฒนาความเจริญงอกงามทางร่างกาย และสมองของเด็กแล้ว ยังช่วยสร้างความสนุกสนาน และเพลิดเพลินแก่เด็ก ช่วยให้เด็กใช้เวลาให้เป็น ประโยชน์ได้นานับประการ อย่างไรก็ตามการเลือก หรือจัดหาของเล่นที่ไม่เหมาะสมให้แก่เด็ก ก็อาจ เกิดโทษได้พอ ๆ กับการให้ประโยชน์เช่นกัน ด้วย คุณและโทษนี้ ทำให้ในต่างประเทศ มีหน่วยงาน ควบคุมมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยของเยาวชน ของชาติ ก่อนการนำออกจำหน่ายหรือส่งนำเข้า จากประเทศอื่น สำหรับประเทศไทย แม้ว่า จะ มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม “ของเล่น” ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว แต่ก็ยังมิได้มีการ บังคับใช้อย่างเข้มงวด ของเล่นเด็กที่มีจำหน่ายใน ท้องตลาด โรงงานยังทำออกจำหน่ายได้อย่างเสรี ผู้ผลิตมักจะไม่คิดถึงคุณภาพ นอกจากการขายง่าย- จำหน่ายคล่องเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงพิษ-อันตราย โทษที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนเลย ตัวอย่างเช่น วัตถุประสงค์ ที่ใช้ในการผลิต บางครั้งก็ใช้พลาสติกเก่าหลอม กลับมาทำของเล่นจำหน่าย ซึ่งจะต้องผสมสีและ สารอื่นลงไปมาก ๆ เพื่อให้ดูสดใสหรือสีเข้ม และเพื่อปิดบังความเก่าของวัสดุ ทำให้มีโลหะหนัก (เช่น ตะกั่ว แคดเมียม ดีบุก เป็นต้น) ผสม อยู่มากเกินไปจนเกินที่กำหนดสำหรับความปลอดภัย ตามมาตรฐานสากลของเล่นที่ผลิตนั้นไม่มีความ คงทน เปราะ แตก-หักง่าย ทำให้เกิดอันตราย ต่อเด็ก

ดังนั้น โดยหลักการง่าย ๆ ในการเลือกของ เล่นให้เด็ก จะต้องเลือกประเภทและชนิดให้ เหมาะสมกับวัยของเด็ก สำหรับกรณีของเล่น ทำจากผ้า ต้องเป็นผ้าชนิดที่ไม่ลู่ติดไฟง่าย ชิ้นส่วนของเล่นเด็กที่มีขนาดเล็ก เช่น จมูกหรือ ลูกตาของตุ๊กตา จะต้องไม่หลุดง่าย เพราะชิ้นส่วน ขนาดเล็กนี้เด็กอาจนำใส่ปาก หรือจุมูก ก่อให้ เกิดอันตรายต่อเด็ก ของเล่นเด็กประเภทโลหะ

หรือพลาสติก จะต้องไม่มีมุมหรือเหลี่ยมที่แหลมคมที่จะทำให้เด็กบาดเจ็บ-ได้รับอันตรายขณะเล่น สำหรับของเล่นเด็กที่ทำจากไม้ ไม้จะต้องไม่มีเหลี่ยม มุมแหลมและคม นอกจากนี้ น็อต ตะปู หรือตัวยึดเหนี่ยวจะต้องประกอบเข้ารูปให้เรียบร้อยปราศจากข้อบกพร่อง/จุดที่ก่อให้เกิดอันตราย และต้องปลอดภัยต่อเด็กขณะเล่น

โดยเหตุที่ธรรมชาติของเด็กมักจะชอบของเล่นที่มีสี เด็กยิ่งเล็กยิ่งชอบสีสดมาก ดังนั้นสีและสารเคลือบที่ใช้ทาบนของเล่นเด็กจึงเป็นสีจุดฉาด สะดุดตา เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กในสารเคลือบ วัสดุชนิดเขียน พลาสติก กระดาษ กระดาษแข็งที่เป็นส่วนประกอบของของเล่น จะมีโลหะหนักหรือสารประกอบของโลหะหนัก เช่น พอลวง สารหนู แบเรียม แคดเมียม โครเมียม ตะกั่วปรอท เป็นส่วนผสมอยู่ สารเหล่านี้ถ้ามีปริมาณเกินเกณฑ์ความปลอดภัยแล้วจะก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็ก และอาจร้ายแรงถึงขั้นพิการและเสียชีวิตได้ โลหะหนักและสารประกอบดังกล่าว จะพบในสีและดินปั้นด้วย นอกจากนี้ในกาวและตัวทำละลายที่ใช้กับของเล่นเด็ก อาจมีสารพิษอื่นผสมอยู่

ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรระวังไม่ให้เด็กวัยเล็กกัดหรือแทะของเล่น เพราะพิษจากโลหะหนักที่อยู่ในสารเคลือบ วัสดุชนิดเขียน พลาสติก กระดาษ กระดาษแข็ง สี ดินปั้น กาว และหรือตัวทำละลาย จะเข้าสู่ร่างกายของเด็ก สารบางตัวเช่น สารหนู ตะกั่ว ปรอท จะสะสมพิษได้ หมายความว่า ถ้าสารเหล่านี้เข้าสู่ร่างกายแม้ว่าจะในปริมาณน้อย ๆ แต่พิษ/อันตรายจากโลหะหนักที่เข้าสู่ร่างกายแล้ว ร่างกายไม่สามารถขับถ่ายออกได้ และจะสะสมไว้ในร่างกายมากขึ้นจนทำให้เกิดโรค/อันตรายต่อสุขภาพของเด็ก ทำให้พิการ บางครั้งอาจร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ ตัวอย่างของอันตรายเนื่องจากสารโลหะหนักหรือสารประกอบของโลหะหนัก อาจกล่าวโดยย่อได้ ดังนี้

- พอลวง : เมื่ออยู่ในสภาพไอ/ก๊าซ จะเป็นพิษ และเป็นอันตรายต่อระบบประสาทและระบบการหายใจ ดังนั้น การทำสายของเล่นเก่าที่ไม่ใช้แล้วโดยการเผา จึงควรระวังพิษจากไอ/ก๊าซของสารประกอบที่เกิดขึ้นจากพอลวงด้วย

- สารหนู : ทำให้เกิดโรคมะเร็งที่ผิวหนัง ทำลายระบบทางเดินอาหาร เป็นโรคกระเพาะ/ลำไส้ อาเจียน ท้องร่วงอย่างแรง กล้ามเนื้อเกร็ง/เป็นอัมพาตหรือสูญเสียการบังคับของกล้ามเนื้อ (การพูด/การกลืน)

- แบเรียม : การสูดดมของเลือดต่ำ ทำให้เกิดโรคความดัน แขนขาเป็นอัมพาต อุจจาระเป็นเลือด ปวดท้อง-อาเจียนอย่างแรง

- แคดเมียม : ทำให้เกิดโรค Itai Itai ซึ่งโรคนี้เป็นที่รู้จักและเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่น ตับและไตเสื่อมสภาพการทำงาน อ่อนแอเสียสุขภาพ การทำงานของกล้ามเนื้อและระบบหายใจถูกทำลาย เจ็บหน้าอก ไออย่างแรง

- โครเมียม : ทำให้เกิดโรคผิวหนังอักเสบมะเร็งที่ปอด

- ตะกั่ว : ทำให้เกิดการผิดปกติของระบบประสาท สมอ ระบบทางเดินอาหาร ระบบการหายใจ ปอด ตับและไตพิการหรือทำงานผิดปกติ

- ปรอท : ทำอันตรายต่อระบบประสาทส่วนกลาง ได้แก่ สมอ ไชสันหลัง ทำให้เสียการควบคุมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของแขน ขา การพูด การเคี้ยว การกลืน เป็นต้น

สำหรับตัวทำละลายที่ใช้ในการขึ้นรูปหล่อ หรือฉีดอัดเพื่อทำของเล่นที่เป็นพลาสติก จำพวกโพลีเอทิลีน โพลีโพรพิลีน โพลิสไตรีน นั้น ส่วนใหญ่มักจะใช้ตัวทำละลายที่เป็นสารประกอบอินทรีย์ เช่น เบนซีน บิวทิลอะซิเตท ไดเมทิลฟอร์มาไมด์ เมทิลคลอไรด์ เมทิลเอทิลโคโคโพรพิลีน เตตระไฮโดรเนฟทาลิน คลอโรเนฟทาลิน เป็นต้น ซึ่งอาจจะถูกกักไว้ในขณะขึ้นรูปหล่อ หรือฉีดอัด ทำให้เหลือตกค้างติดอยู่ในเนื้อของของเล่น ถ้าเด็กได้รับเข้าสู่ร่างกายโดยการสูดดม ในขณะที่เด็กแสดงความรัก ความเอ็นดู กอดจูบหรืออม โดยเฉพาะเด็กเล็กมักชอบอมของเล่น สารพิษนั้นก็เข้าสู่ร่างกาย เมื่อร่างกายรับไว้ในปริมาณมากจะก่อให้เกิดโรคโลหิตจางเนื่องจากเม็ดเลือดขาดประสิทธิภาพในการแบ่งตัว/เพิ่มจำนวน หรือแบ่งตัว/เพิ่มจำนวนได้น้อยกว่าปกติ (hyporegenerative anaemia) เกิดความระคายเคือง-อักเสบที่ผิวหนัง-เยื่อหุ้มอวัยวะ (irritant effect on skin and mucous membrane) เป็นอันตรายกับปอดและระบบการหายใจ การมองเห็น ทำให้ซีมีเขา

อาเจียน เป็นลมแน่นิ่งหรือสลบได้

ของเล่นที่มีขนฟูทำด้วยใยสังเคราะห์ (สำหรับเด็กที่แพ้ใยสังเคราะห์ หรือแพ้สิ่งที่ใช้ย้อมเส้นใย) จะทำให้เกิดอาการคัน เป็นผื่นแดงตามร่างกาย อาจทำให้เกิดโรคผิวหนัง

โดยสรุปแล้ว การเลือกของเล่นให้เด็กวัยเล็ก จำเป็นต้องระวังอันตรายให้มาก เช่น เด็กอายุ 3-5 ปี

- ไม่ควรให้เล่นของเล่นที่ทำด้วยแก้ว หรือของเล่นพลาสติก/ไม้ ที่เปราะหักง่าย มีเหลี่ยมขอบคม มีลวดหนามหรือสปริงที่แข็ง และมีการคลายตัวแรง งดเว้นของเล่นที่ทำด้วยวัสดุพองตัวหรือขยายตัวได้มากเวลาถูกน้ำ หรือมีขนาดเล็กมาก ๆ เมื่อเด็กใส่ปากอมเล่น ทำให้สิ้นหลุดเข้าคอ และไปอุดหลอดลมได้

- ของเล่นที่มีเสียงไม่ควรให้เสียงดังเกินไป เพราะจะเป็นอันตรายต่อระบบการฟังเสียง

- เลือกของเล่นชนิดที่มีเชือก ด้าย หรือวัสดุอื่น สำหรับการลาก/ดึงให้เคลื่อนที่ ซึ่งจะปลอดภัยกว่าของเล่นที่มีสายสำหรับคล้องคอ สำหรับเด็กที่ผิวหนังแพ้ง่าย - ไม่ควรให้เด็กเล่นของเล่นที่ทำด้วยใยสังเคราะห์ หรือผ้าที่ย้อมสีสด/จุดฉาด สีตกง่าย เป็นต้น

เมื่อกกล่าวถึงอันตรายหรือโทษที่อาจเกิดจากของเล่นแล้ว พ่อแม่หรือผู้ปกครองอย่าวิตกกังวลมากจนขาดที่จะให้ของเล่น แต่พึงเลือกของเล่นที่มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยและปลอดภัยให้แก่เด็ก ทั้งนี้เพราะของเล่นมีส่วนช่วยอย่างมาก และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาสมอง สุขภาพร่างกาย จิตใจ เสริมสร้างความเจริญทางร่างกายตามวัยของเด็กในระยะต่าง ๆ ตลอดจนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสรรค์/พัฒนาบุคลิกภาพ และสถานภาพทางอารมณ์ ทำให้เด็กมีความรื่นเริงแจ่มใส สมดังคำกล่าวที่ว่า “จิตแจ่มใส อยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์” ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้เป็นพ่อแม่/ผู้ปกครองมีความสุขแล้วประเทศชาติยังได้พลเมืองที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง ฉลาด อันจะส่งผลและประโยชน์ให้ประเทศชาติเข้มแข็ง มั่นคงและเจริญก้าวหน้า สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญทัดเทียมอารยประเทศ ประชาชาติโดยส่วนรวมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น